

ffasset 3,000 Tdr. Vand Engjord eller Jord, som er tjenlig til Eng, naar den bliver tilhørlig overrislet, og Selskabets Styrelse ytrer i den Anledning, at der derigjennem er opnaaet Betingelser for Opdyrking med Plov af et mange Gange saa stort Gladerum. Hedeselskabet pleier, hvad der er ganske rigtigt, at søge at faae dannet Arbeidsfamlag til Udførelse af saadanne Arbeider, medens det selv har Dvertilsynet med Kanalerne og har besørget Projekteringen, som det hedder, Kort over Aulægene osv. Disse Samlag blive da understøttede med en Femtedel, det vil sige, naar de selv have udgivet f. Ex. 5 Rd., tilskyder Hedeselskabet 1 Rd.; men, uagtet Selskabet foruden den lille bitte Understøttelse, det hidtil har faaet fra Regjeringen til disse Arbeider, har en ikke ganske ringe Indtægt af sine Medlemmer, som ikke ere saa, ligesom ogsaa det Glasfenske Fidekommis har vist sin sædvanlige Nedebønhed til at opbjaelpe vort Fædrelands Landvæsen ved at yde 10,000 Rd., saa ser Selskabet sig dog for Diebliffet ikke i Stand til længere at understøtte saadanne Arbeidsfamlager, idet disse 10,000 Rd. nu ere opbrugte, og jeg mener derfor, at der er god Grund for Staten til at træde i det Glasfenske Fidekommisjes Sted ved at give den Understøttelse, som jeg her har foreslaaet. — Jeg gaar dernæst over til Vædringsforlaget under Nr. 6, som gaar ud paa at yde 4,000 Rd. som Understøttelse til Husmænd, som for egen Regning udføre Engvandingarbeider eller Vandafledninger fra Hedemoser og Hedesjøer, og 500 Rd. til Understøttelse ved Mergelundersøgelser paa Sjyllands Heber. Det paabe- raabes nemlig i Hedeselskabets Skrivelse, at det ikke nytter, man faar Rønder ude i Marken lige forbi en Smaamands Løb, thi han er ikke i Stand til uden Driftskapital at faae anlagt en Eng, der ellers kunde blive Kilde til Velstand for ham. Hedeselskabet har hidtil paa bedste Maade med de smaa Midler, der staa til dets Raadighed, søgt at række den Slags Smaafolk Haanden, men, naar disse kunde faae en Understøttelse, det være nu som Tilskud, som Laan eller som Gave, vilde de blive i Stand til at opholde sig hjemme og at arbejde paa Enganlægene, medens de nu hverken

have Tid eller Raad dertil og saaledes ere ligefrem hindrede i at lægge Grunden til et forholdsvis større Velvære i Fremtiden. Det er imidlertid ikke alene Enganlægsarbeider, som Bestyrelsen mener kunne være gavnlige, men ogsaa Vandafledninger fra Hedemoser og Hedesjøer. Sagen er den, at Husmænd ere tilbøielige til at nedsaette sig ved Moser og Rjær, mest paa Grund af Grønsværet, der findes der omkring, men de ere ikke i Stand til at frugtbargjøre Jorden, fordi der i Reglen dertil udkræves Udgravninger, som baade ere langvarige og kostbare, ligesom det i det Hele er vanskeligt at faae Samarbejde i Gang i den Retning mellem Folk, der ikke eie Noget. Med Hensyn til Mergelundersøgelser er der foretaget saadanne i flere Sogne, og de ere paabegyndte i endnu flere. Det er naturligtvis aldeles nødvendigt, naar Heben skal komme i nogen højere Drift som Agerland, at der er Mergel. — I Henseende til Anvendelsen af de Summer, som jeg har tilladt mig at foreslaa i mine Forslag under Nr. 4, 5 og 6, tror jeg at turde udtale, at Hedeselskabet vil være den rigtige Myndighed at overgive dem til, ligesom ogsaa den Myndighed, der efter min Formening vil bruge dem paa bedste Maade. Foruden det, jeg allerede har nævnt om dette Selskabs Virksomhed, skal jeg tillade mig at henlede Opmærksomheden paa, at der er udgivet en Hedegeographi og en Veiledning til Træplantning i Hedeegnene, at der er ført Tilsyn med Træplantning trindt omkring, at der ogsaa er arbejdet i Retning af Engvanding, at der er — som jeg før nævnte — projekteret Kanaler og tegnet Kort, at der er ført Tilsyn med større Arbeider, at der er givet Understøttelse til Engvandingsskolen i Karup, som styres af Engmester Feddersen, at der er givet Tilskud til Husmænd til Enganlæg, og at der i det Enkelte endog er ført Tilsyn med de Arbeider, som ere udførte. Disse forskellige Grunde ere sammenfattede i 3, som anføres af selve Styrelsen for Selskabet, hvorfor det tror, at det bør understøttes i sit Formaal. Det er, fordi Hedeselskabet for Tiden er det eneste Selskab, som repræsenterer Hedesagen, fordi det har faaet udført Arbeider, der i Værdi svare til